

**Nunatsinni aatsitassarsiornermi uranimik aatsitassallu allanik ulorianartunik qingnornertalinnik saniatigut tamakkiisumilluunniit paaasoqarsinnaalissanersoq avammullu niuerutiginnittoqarsinnaalissanersoq pillugu innuttaasunik taasititsisoqarnissaanik siunnersuut, taasititsinissarluk sioqqullugu inuit ilisimasanik tamakkiinerusunik tunngavisseqqullugit paasititsiniaanerit illuinnaasiunngitsut aallarteqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Inatsisartunut Inuit Ataqatigiit ilaasortaataat)**

Akissuteqaat

(Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Oqartussaaqatigiilluni aalajangernissamut suliat ingerlasarneranni ammasumik ersarssumillu ingerlatsisarneq, oqartussaaqatigiinnermik nukittunerulersitsisartoq Naalakkersuisut qularinnngilluinnarpaat. Tamannarpiaq pissutigalugu Naalakkersuisut Namminersorlutik Oqartussat nittartagaanni iserfissamik pilersitsipput, tassani allakkiat, isumaqatigiissutit paasissutissallu arlallit pingaaruteqartut uranimut tunngassuteqartut ataatsimoortinneqarlutik. Tamanna innuttaasunut pisariitsumik inatsisinik suliniutinillu allanik suliaasaqarfimmi ingerlasunik paasisaqarnissamut periarfissiivoq.

Ukiorpasuit ingerlaneranni uranimut apeqqutinut qitiusunut tunngatillugu innuttaasunik ataatsimiititsinerit aamma paasissutissiilluni ataatsimiititsinerit arlallit ingerlanneqartareerput. Taamaattumik paasissutissiinernik suliaqarnerit sammisamik annertunerusunik paasinarsisitseqataasinnaasut Naalakkersuisut tapersersorusuppaat aammalu naammagisimaarlugu maluginiarlugu, ilaatigut uranimut apeqqutinut tunngatillugu Folketing-imi tusarniaanermik ingerlatsisoqaqqammersoq.

Inuit Ataqatigiit siunnersuutaat allatigut atuaraanni paasinarpoq aalajangiinerit tamarmik ilaatigut uranimut tunngassuteqartut, innuttaasunik taasititsinikkut aalajangiiffigineqarsimagunik aatsaat atorsinnaassuseqartut. Ilaatigut oqaatigineqarpoq Naalakkersuisut innuttaasut uranimik paaanissamut akerliusut sussakkeeraat. Tassunga atatillugu Inuit Ataqatigiinnut eqqaasitsissutiginnassavara amerlanerussuteqartut akuersaannngilluinnarnissamik atorunnaarsitsineq tapersersormassuk. Amerlanerussuteqartut taakkua ataqqineqassanngillat? Aamma eqqaasitsissutigissavara kingullermik Inatsisartunut qinersisoqarmat Inuit Ataqatigiit politikkiannik, amerlanerpaartaannut tunngatillugu uranimut apeqqutinut tunngatillugu qitiutitsisunik, tapersersuisut amerlanerussuteqanngimmata.

Tassunga atatillugu taasititsinerimi innuttaasut uranimik paaanissamut periarfissaqarnerup attatiinnarnissaanut angerlutik taasissagalarpata, Kuannersuarni aatsitassarsiorfeqalernissaa-

nut suli akerliussalluni, Inuit Ataqatigiit siulittaasuat Sara Olsvig oqarsimasoq Politikenimi 2014-imi novembarimi issuarneqarmat, Naalakkersuisut eqqarsarnartoqartippaat. Inuit Ataqatigiit taamatut politikkeqarnerat innuttaasut akornanni paatsuungatitsivoq aammalu aatsitassarsiornermik suliaqartuni nalornilersitsilluni.

Siunnersuummi saqqummiunneqarpoq nunarput oqartussaaqatigiinnermik tunngaveqartumik aqunneqartoq aammalu inuiaqatigiinni tunngaviusumik allannguutit inuiannit nunami najugaqartunit akuerineqartartut, innuttaasunik taasititsineq uppersaassasoq takutitsissasorlu. Tamanna qanoq isumaqarpa? Isumaqarpa aalajangerit Inatsisartuni aalajangiiffigineqartut oqartussaaqatigiinnginnermut tunngaviusunik tunngaveqartoq aammalu aalajangerit nunatsinni inuiannit akuerineqartanngitsut? Taamaattorli Inatsisartuni ilaasortat suli innuttaasunit qinerneqarsimapput.

Oqaatigissavaralu Kalaallit Nunaanni inuit tamat oqartussaaqataaner atuuq taamaamallu Inatsisartut inuit tamat oqartussaaqataanerannut tunngaviusut maleqqissaarlugit uranimut naaggaarlunnarneq atorunnaarsippaat.

Inuit Ataqatigiit siunnersuummini pasisaarimmata politikikkut pissaaneqarneq ”atornerlunneqartoq”, paatsuunganeq sakkortusarneqarpoq. Naalakkersuisut oqartussaaqatigiinnermi maleruagassat Inatsisartut aalajangersarsimasaasa iluanni sulipput. Neriuppugut tamanna Inuit Ataqatigiit ataqqigaat.

Kalaallit Nunaanni innuttaasunik taasititsisarnerit oqaluttuarisaanikkut isigalugu ilaatigut apeqqutinut annertuunut tunngassuteqartarput, soorlu taamanikkut EF-imut ilaasortaanermit, Namminersornerulerup eqqunneqalernerani aamma Namminersornerup eqqunneqalerneranut tunngatillugu. Inatsimmi tunngaviusumi aalajangersakkat naapertorlugit innuttaasunik taasititsisarnerit namminersortuunermik nalunaaruteqartarnermut tunngassuteqarput. Taamaattumik pissutsit innuttaasunik taasititsinikkut paasiniarneqartussatut pissusissamisoortut tassaassapput apeqqutit nunap inatsisitigut aaqqissuusaaneranut tunngassuteqartut, kiisalu pissutsit innuttaasunut tamanut ataatsimoorussamik annertuumik pingaaruteqartut.

Naalakkersuisut isumaqarlunnarput innuttaasunik taasititsineri taamaattumik piunnaannarmik atorneqassanngitsut. Tamatuma saniatigut tunngavissat arlallit, ilanngullugit inuiaqatigiinni tunngavissat, innuttaasunik taasititsisoqannginnissaanut tunngavissiipput. Inuit Ataqatigiit taakkua siunnersuutiminni namminneerlutik erseqqissarlugit ikiuppuput, taamaattumik pingaarnarpaaginaat kalluassavakka.

Uranimik piiaanissamat avammullu annissuinissamat naaggaarnermi, inuiaqatigiit kalaallit aningaasaqarnikkut ineriartorsinnaaner at annikillisinneqassaaq. Qanittumuinnaanngitsooq, kisianni aamma ungasissumi, Kalaallit nunaat nunatut aatsitassarsiorfiusutut aningaasaliivi-ginissaanut soqutiginnineq annikillitussamat. Tamanna avatangiisitsinni Kalaallit nunaanni atugassarititaasunut piunnaasaqatit pillugit nalornilersitsisussaavoq aammalu aatsitassarsiornermut suliaqarfimmi aningaasaliinissamat tunngaviusut atuukkunnaarnerannik malitseqassalluni. Eqqartuussivikkut kinguneqartitsisoqarsinnaanerinnaa inuiaqatigiinnut kalaallinut sakkortuumik eqquisinnaassaaq. Aatsitassarsiornermik suliaqartuni nalornissuteqalernerup pilersussaq, aatsitassarsiornermut suliaqarfik tamakkerlugu ukiunut qulikkaanut kinguariartinneqarnerannik malitseqarsinnaassaaq. Tamanna suliaqarfimmut inuiaqatigiit siunissamat isumalluutigisassaannut, inuussutissarsiornermi siuariartorfiusussatut pingaarnersuineri salliutinneqartut ilaattut isigineqaraluartumut, ajorluinnartumik kinguneqartussaavoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkat malillugit pisinnaatitsissummik pigisaqartoq, aatsitassarsiorluni misissuinissamat akuersissutip ataani peqarfimmik

niuernermik tunngaveqartumik piiarneqarsinnaasumik, piiarnissaanik siunertaqarfigisaminik, paasinarsisitsisimappat killissalersuisimallunilu, aammalu atugassarititaasut akuersissummi allassimasut allat naammassisimallugit, piaanissamut akuersissummik tunineqarnissamut pisinnaatitaaffejarpoq. Innuttaasunik taasititsinerup pisinnaatitaaffejarneq taanna apeqquertussaavaa, tassami atugassarititaasut pisinnaatitsissummik pigisaqartup akuersissut naapertorlugu allatigut naammassisimasai taamaalillutik piaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik pisinnaatitaaffejarnermik malitseqqassanngimmata. Innuttaasunik taasititsinissamik piumasqaateqarnerup pisinnaatitaaffejarneq taanna killilersinnaassavaa. Kalaallit Nunaata tatiginassuseqarnera aammalu aningaasaliivissatut qularnaatsutut inissisimanagera taamaalilluni ajoquserneqassaaq.

Naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissut malillugu, aatsitassat taakkua piiarneqarsinnaanissaannut uranimik akoqartunut qaffasinnerpaaffiliilluni killiliussassanik aalajangersaaviusussamik naalakkersuisooqatigiit Inatsisartunut siunnersuummik saqqummiussissasut. Qaffasinnerpaaffiliilluni taamatut killissaliussassamik aalajangersaanissamut paasissutissanik nalunaarsukkanik uppersarsagaasunik aammalu allatigut sunniutaasunik suleriaatsinillu misissueqqissaarnissaq pisariaqarput. Taamaattumik Naalakkersuisut maannakkorpiaq taamatut aalajangernissaq nukingiullugu ingerlanniangilaat.

Naggasiutigalugu oqaatigineqassaaq pissutsit ilaatigut uranimik piaanermut avammullu annissuinnermik nakkutiginninnermut tunngassuteqartut, namminersorneq pillugu inatsisimmut killissaliussat iluanni isumagineqareemata.

Naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisui ilisimaneqareersutut, uranimik Kalaallit Nunaaneersumik piaanissaq avammullu annissuinissaq pillugit siunissami suleqatigiinnissaq pillugu januaarimi arlalinnik isumaqatigiissuteqarput. Isumaqatigiissutit urani pillugu nalunaarusiami 2013-imeersumi inassuteqaatinut malitseqartitsissutaapput aammalu uranimik siunissamik paaasoqalissappat avammullu annissuisoqalissappat tamatumunnga atatillugu akisussaaffejarfiit aamma suliaasat danskit aamma kalaallit oqartussaasuisa akornanni agguarneqarnerat erseqqissarneqarlutik. Isumaqatigiissutit aatsitassanut suliaasaqarfimmi kalaallit aalajangiisinnaatitaaffiisa aamma namminersorneq pillugu inatsit malillugu aatsitassanik piaanissamut pisinnaatitaaffejarnerup aamma danskit naalakkersuisuisa nunanut allanut, sillimaniarnermut illersornissamullu suliaasaqarfinni aalajangiisinnaatitaanerisa akornanni ataqatigiissitsisuupput.

Isumaqatigiissutit ataatsimoortut aallaavigalugit Inatsisartut ataatsimiinnermi matumani suliaasaqarfimmi inatsisinut malitseqartitsissutaasunut oqaaseqaateqarnissaq pillugu aalajagiiffigisaqartussaapput. Uranip Kalaallit Nunaanneersup sorsunnerunngitsumut inuiaqatigiinnullu siunertanut taamaallaat atorineqarnissaa nunat tamanut pisussaataaffitta naammassisinnaanissaat inatsimmi qulakkeerneqassaaq.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut itigartinneqassasoq Naalakkersuisut inassutigaat.